

TALVISOTA KUHMOSSA

3./JR 65 SOTAPÄIVÄKIRJA KUHMON RINTAMALTA

Alkuperäisestä sotapäiväkirjasta luettavaan muotoon muokannut

Matti Halonen 2015

3./I/JR 65

SOTAPÄIVÄKIRJA

4.2.1940 – 12.3.1940

3./JR 65 koottiin Tampereella Joulukuussa 1939, YH:n aikana palvelukseen kutsutuista Etelä-Pohjanmaan, Satakunta-Hämeen, Keski-Suomen ja Savon Sotilaspiirien miehistä. Joulun aluspäivinä komppania siirtyi Ouluun, josta JR 65 ensimmäisen pataljoonan mukana Suomussalmelle ja josta edelleen voittoisten taistelujen jälkeen komppania siirrettiin 3-4.2.1940 Kuhmon rintamalle: Ensimmäistä pataljoonaa, johon komppania kuului, sitä komensi majuri Yrjö Hakanen. Komppanian päälliköksi määrättiin luutnantti Tammisalo. Siirtymiskäskyn komppania sai Suomussalmen Alassalmen maastossa.

Perustamisesta

Ylimääräisiin Kertausharjoituksiin kutsuttu komppania 3./T-JR 65 kokoontui Tampereella Aleksanterin kansakoululle 8.12.1939. Kun komppania oli saatu kovalla kiireellä saatu järjestetyksi, siirrettiin se 13.12.1939 Ouluun missä majoituspaikkana oli Keskuskansakoulu. Täällä komppanialle jaettiin varusteet ja aseet sekä pidettiin muutamia ulkoarjoituksia ja oppitunteja. Oulusta komppania siirrettiin 21.12.1939 illalla linja-autoilla Suomussalmen pitäjän Perangan tienhaaraan. Perille saavuimme seuraavan päivän iltana. Komppanian levättyä päivän, eli 23.12.1939, teki komppania hiihtomarssin Rusasenkylään.

3.2.1940	08.00	Pataljoona lähti automarssille Nikestä – Suomussalmen kirkonkylään – Hyryn-salmelle – Kuhmon kirkonkylään ja sieltä edelleen Selkävaaraan.
4.2.1940	09.00	Kolmas komppania (3.K) saavutti Selkävaaran. Komppania leirytyi ja käytti il-tapäivän lepoon.
5.2.1940	02.30	Komppanialla oli herätys. Tämän jälkeen koottiin teltat.
	03.30	Komppania aloitti marssin Selkävaarasta Alasenjärven länsipäähän. Päästyään perille, komppania 3.K asetti takavarmistuksen.
6.2.1940		Kolmannesta komppaniasta oli I ja II joukkue varmistuksessa Alasenjärven ete-läpäässä.
	02.00	III joukkueesta asetettiin kaksi ryhmää panssarintorjuntatykkien varmistuk-seen. Nämä ryhmät palasivat takaisin klo 10.00 tehtävänsä suoritettuaan.
	09.30	Komppania lähetti 1+5 miehisen partion tutkimaan maastoa I ja II joukkueen varmistuslinjan edestä noin 3 km:n etäisyydeltä.
	13.00	IV joukkue alistettiin osasto Kaunistolle.
7.2.1940		I ja II joukkue hoitivat edelleenkin heille määrättyä varmistustehtävää Alasen-

senjärven eteläpäässä. III joukkue lähetettiin varmistuslinjojemme edessä olevaan Alasenjärven eteläpuoliseen maastoon. Joukkue joutui noin klo 03.00 kosketuksiin 40 miehisen vihollispartion kanssa. Aamun sarastaessa joukkue hyökkäsi vihollispartio kimppuun. Tässä taistelussa kaatui 32 ”ryssää”, viisi otettiin vangiksi ja kolme pääsi pakoon. Omat menetykset olivat kaksi miestä kaatuneina, sotamiehet Oksanen ja Ojala ja alikersantti Makkonen haavoittuneena.

IV joukkue oli edelleen alistettuna osasto Kaunistolle ja otti osaa sen mukana hyökkäykseen.

- 8.2.1940 3.K:n I ja II joukkue olivat edelleen varmistuksessa Alasenjärven eteläpäässä. III joukkue sai tehtäväksi varmistaa kaistan jonka vasempana rajana on Alasenjärvi ja oikeana rajana Saunajärvestä yksi kilometri länteen. Joukkue joutui vihollisen kanssa laukaustenvaihtoon, jonka yhteydessä vänrikki Mannola haavoittui lievästi. IV joukkue oli edelleenkin alistettuna osasto Kaunistolle ja otti osaa hyökkäykseen.
- 14.00 Vihollinen suoritti ilmapommituksen komppaniamme leirialueelle. Pommituksen seurauksena sotamies Mäkinen kuoli ja sotamies Vuorisalo haavoittui.
- 9.2.1940 3.K:sta oli I ja II joukkue edelleen varmistamassa Alasenjärven eteläpäässä. III joukkue, vahvistettuna kahdella ryhmällä sekä IV joukkue olivat alistettuna osasto Kaunistolle ja ottivat osaa hyökkäykseen. Menetyksemme olivat alikersantti Myllymäki kaatuneena ja sotamies Johansson haavoittuneena.
- 10.2.1940 I ja II joukkue on edelleenkin varmistuksessa Alasenjärven eteläpäässä. III ja IV joukkue olivat edelleenkin alitetut osasto Kaunistolle, ottivat osaa hyökkäykseen.
- 11.2.1940 I ja II joukkue edelleen takavarmistuksessa. Yksi ryhmä kustakin joukkueesta oli alistettuna III joukkueella. Vahvistettu III ja IV joukkue olivat edelleen alistettuna osasto Kaunistolle.
- 12.2.1940 I ja II joukkue edelleen takavarmistuksessa. Vahvistettu III ja IV joukkue olivat edelleenkin alistettuna osasto Kaunistolle ja ottivat osaa hyökkäykseen. Tällöin kaatui vänrikki Matti Jaakkola.
- 13.2.1940 I ja II joukkue edelleenkin takavarmistuksessa. Vahvistettu III ja IV joukkue olivat edelleen alistettuna Kaunistolle.
- 15.00 I ja II joukkueella sekä komentoryhmällä oli hälytys, jonka jälkeen lähdettiin pataljoonan komentoteltalle ja saatiin sieltä määräys varmistaa tien suunnat Lammilta Lutjanjärvelle ja Lammilta Vetkonjärven suuntaan sekä tästä yksi kilometri jokilinjaa.
- 20.00 Liittyi muu osa komppaniaa, paitsi IV joukkue, pataljoonan marssirivistöön. Marssi tapahtui Lammilta Vetkonjärven suuntaan.
- 14.2.1940 02.00 Pataljoonan marssirivistö kohtasi vihollisen Kälkäsenjärven luoteiskulmassa. Pataljoona levittäytyi taisteluun. Käydyssä taistelussa vihollinen vetäytyi Vetkon taloon. Tähän taloon vihollinen tuhottiin täydellisesti klo 19.00 mennessä. Tämä jälkeen kolmas komppania asetti varmistuksen Kälkäisten järvien luoteispuolelle.

Tämän päivän taistelussa kaatui sotamies Jaakko Nieminen ja haavoittuivat sotamiehet March, Viljo Villo ja Viljo Kulmala.

- 15.2.1940 14.00 Pataljoona lähti marssille tavoitteena Kesseli. Kohdattuaan matkalla useita vihollisosastoja, pataljoona kääntyi takaisin rykmentin komentajan käskystä ja majoittui lähelle Kesseliä, Kälkäsenjärven luoteiskulma, illalla klo 20.00 aikaan. Päivän partiokahakoissa sotamies Martti Järvelä haavoittui.
- 16.2.1940 Kolmas komppania oli varmistamassa pataljoonan leirialueen ympärillä. Joukkue Pakarinen asetti varmistuksen idemmäksi Kannaskapeikon ja Nuoliniemen väliseen maastoon.
- 17.2.1940 02.00 Komppanialla oli herätys klo 02.00. Pataljoona lähti marssille Kälkäsenjärven luoteiskulmasta suuntana Lammi josta edelleen Saunajärven pohjoispäähän. 3.K asetti varmistuksen maantien pohjoispuolelle ja partioi lisäksi oikealle Muroleen osastoon sekä Alasenjärven pohjoispäähän. Komppaniaan alistettiin kaksi joukkuetta toisesta komppaniasta.
- 18.2.1940 3.K oli edelleen varmistamassa Saunajärven pohjoispäässä maantien pohjoispuolella. Komppanialla oli edelleen alistettuna kaksi joukkuetta toisesta komppaniasta.
- 19.2.1940 3.K ja siihen alistetut kaksi joukkuetta toisesta komppaniasta olivat edelleen varmistamassa Saunajärven pohjoispäässä maantien pohjoispuolella. Lisäksi partioitiin osasto Muroleeseen ja Saikkuun.
- 20.2.1940 3.K oli edelleen varmistamassa Saunajärven pohjoispäässä maantien pohjoispuolella. Lisäksi partioitiin osasto Saikkuun ja Muroleeseen. 2.K:sta oli edelleen alistettuna 3.K:lle kaksi joukkuetta.
- 21.2.1940 Kolmas komppania ja sille alistetut kaksi joukkuetta 2.K:sta etuvarmistuksessa Saunajärven pohjoispäässä maantien pohjoispuolella. Lisäksi lähetettiin yhdyspartioita osasto Muroleeseen ja Saikkuun.
- 22.2.1940 3.K ja sille alistetut kaksi joukkuetta 2.K:sta olivat etuvarmistuksessa Saunajärven pohjoispäässä, maantien pohjoispuolella. Lisäksi partioitiin osasto Muroleeseen ja Saikkuun.
- 23.2.1940 3.K ja sille alistetut kaksi joukkuetta 2.K:sta olivat etuvarmistuksessa Saunajärven pohjoispäässä, maantien pohjoispuolella. Lisäksi lähetettiin yhdyspartioita osasto Muroleeseen ja Saikkuun.
- 24.2.1940 Aivan kuin edellisinäkin päivinä. Sotamies K Haavikko haavoittui.
- 25.2.1940 Kolmas komppania otti osaa hyökkäykseen, joka tapahtui Saunajärven pohjoispäässä olevan ”ryssän” esikuntamäkeä vastaan. Hyökkäystä, johon osallistui viis joukkuetta, johti 3.K:n päällikkö luutnantti Tammissalo. Hyökkäys pysähtyi 40-50 metrin etäisyydelle ”ryssien” korsuista, johon joukkueitten oli pakko pysähtyä kovan tulituksen takia ja kaivauduttava aseisiin. Tällöin 3.K:sta kaatuivat: Ylikersantti Matti Pakarinen, alikersantti P Nurmi, alikersantti K Käkelä, korpraali M Portaanpää sekä sotamiehet V Lehtimäki, A Niemi, L Ahola, A Lehtinen, O Lepistö, L Norojärvi, H Takala, Y Pilkottu ja J.S Ojanen. Haavoittuivat: Alikersantti Risto Kari, korpraali A Ylijoki sekä sotamiehet K Helenius, V Laine, E Lahtinen, A Räisänen ja K Salonen.

Vasta hämärän tullen voitiin joukkueille antaa käsky vetäytyä takaisin. Miehet joutuivat täten makaamaan asemissaan kovan ristitulituksen alaisina, jollin osalta miehistä paleltui käsiä ja jalkoja.

Ensimmäinen joukkue 3.K:sta oli edelleen varmistamassa Saunajärven pohjoispäässä, maantien pohjoispuolella.

- 26.2.1940 Kolmas komppania oli edelleen varmistuksessa Saunajärven pohjoispäässä, maantien pohjoispuolella. Tällöin haavoittui sotamies Kaarlo Holm ryömiessä takaisin esikuntamaaston edessä olevasta asemastaan. Komppaniaan oli alistettuna edelleen kaksi joukkuetta 2.K:sta.
- 27.2.1940 Aivan samoin kuin edellisenäkin päivänä. Komppaniasta haavoittui sotamies Eino Nieminen.
Lisäksi komppaniasta lähetettiin vänrikki Koskimies johtamaan erästä joukkuetta hyökkäyksessä alistettuna luutnantti Sainiolle. Tällöin haavoittui vänrikki Koskimiehen lähetti korpraali U Seppälä.
- 28.2.1940 3.K ja sille alistetut kaksi joukkuetta 2.K:sta olivat etuvarmistuksessa Saunajärven pohjoispäässä, maantien pohjoispuolella.
- 29.2.1940 Aivan samoin kuin edelläkin.
- 1.3.1940 3.K oli edelleen etuvarmistuksessa Saunajärven pohjoispäässä, maantien pohjoispuolella. Päivä kului rauhallisesti ilman tappioita.
- 2.3.1940 3.K oli edelleen etuvarmistuksessa Saunajärven pohjoispäässä, maantien pohjoispuolella.
Tänä päivänä teki osasto Hakanen hyökkäyksen ”ryssän” esikuntamaastoon. Komppania Tammisalo, johon kuului puolitoista joukkuetta 2.K:sta ja joukkue 1.K:sta, toimi reservikomppaniana.
- 19.15 Hyökkäys alkoi klo 19.15.
- 22.00 Reservi lähetettiin pudistamaan ”ryssän” esikuntamäen pohjoispuolta.
- 3.3.1940 Osa 3.K:sta oli edelleen varmistamassa Saunajärven pohjoispäässä, maantien pohjoispuolella. Komppania Tammisalo jatkoi ”ryssän” esikuntamäen puhdistamista ja onnistui saamaan sen selväksi klo 09.00 mennessä.
Tämän jälkeen komppania jäi varmistukseen esikuntamäen harjanteelle. Komppaniasta kaatui sotamies Kalle Dahlgreen ja vänrikki Koskimies haavoittui vakavasti.

